

Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi Teataja

Nr. 12.

6. oktoobril 1933.

Nr. 12.

Hariduse- ja sotsiaalmin. koolivalitsuse 1933. a. 9. septembri ringkiri nr. 31166 hõimupäeva pühitsemise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalmin. koolivalitsuse 1933. a. 22. septembri ringkiri nr. 31308 kõlbluse-õpetuse õpetamise asjas algkoolides.

Hariduse- ja sotsiaalmin. koolivalitsuse 1933. a. 28. septembri ringkiri nr. 31374 kadunud dokumentide asjas.

Hariduse- ja sotsiaalmin. koolivalitsuse 1933. a. 2. oktoobri ringkiri nr. 31398 õppejõudude registreerimise asjas.

Täiendus Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt algkoolidele tarvitamiseks lubatud õpperaamatute nimestikule.

Kinnitusnõukogu 1933. a. 16. septembri üldkoosoleku otsuseid.

AMETLIK OSA.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse 1933 a. 9. septembri ringkiri nr. 31166 koolivalitsustele ja koolide juhatajaile hõimupäeva pühitsemise asjas.

Elmiste aastate eeskujul korraldatakse tänavu Eestis, Soomes ja Ungaris hõimupäeva pühitsemist oktoobri kuu kolmandal laupäeval ja sellele järgneval pühapäeval, s. o. 21. ja 22. oktoobril. See ühine hõimupäeva pühitsemine toimub tänavu viiendat korda.

Et hõimupäeva pühitsemine süvendab ka rahvustunnet, soovitab Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus õppeasutistele korraldada tähendatud päevadel vastavaid ja jõukohaseid aktusi, kõnesid või õhtuid, mille korraldamisest võtaksid osa koolide õppejõud ning õpilased ja mis võimaluse piires oleksid kättesaadavad ka külalistele.

Direktor P. M ä g r a k e n.

Sekretär J. F e l d m a n n.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse 1933 a. 22. septembri ringkiri nr. 31308 maa- ning linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele ja algkoolide juhatajaile kõlbluseõpetuse õpetamise asjas algkoolides.

Mõnel pool on raskusi sünnitanud küsimus, kuidas õpetada algkoolides kõlbluseõpetust, mis Avalikkude algkoolide seaduse (RT 46 — 1931) § 41 ja Määruses avalikkude algkoolide tunnikavade kohta (RT 51 — 1931) nimetatud ühes usuõpetusega. Sel puhul HSM koolivalitsus seletab järgmist.

Kuna kõlbluseõpetus on seaduse järgi sunduslik, usuõpetus aga vabatahtlik õppeaine, mida osa õpilastest võib mitte õppida, siis on nende kahe õppeaine käsitlemine ühistel tundidel raskendatud. See pärast tuleb kõlbluseõpetust kui kõigile õpilastele sunduslikku õppeainet käsitleda seoses teiste sunduslike õppeainetega, nimelt I, II ja III klassis ühes kodulooga ja VI klassis ühes kodanikuõpetusega, nagu see ongi ette nähtud maksvates algkooli õppekavades, mis kinnitatud Hariduse- ja sotsiaalministri poolt 26. juulil 1928 a., ja IV ja V klassis ühes emakeelega või ajalooa, ühendades nende ainetega tähendatud klassides näidatud materjali kõlbluseõpetuse alal. Missuguse ainega IV ja V klassis (kas emakeelega või ajalooa), kõlbluseõpetus nimelt ühendatakse, tuleb õppenõukogul otsustada igal aastal enne õppetöö algust õppe- ja töökavade arutamisel, vastavalt Av. algkoolide seaduse §§ 62 ja 68 punkt 1—4 nõuetele, käesoleval õppeaastal tarbekorral aga ka selle kestusel.

Mis puutub maksvasse tunnikavasse, milles usu- ja kõlbluseõpetuse tunnid on näidatud ühes, siis tulevad need tunnid kasutada usuõpetusele.

Hariduse- ja sotsiaalministri eest A. M ö t t u s.

Koolivalitsuse direktor P. M ä g r a k e n.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse 1933 a. 28. septembri ringkiri nr. 31374 maa- ning linnakoolivalitsustele ja vähemusrahvuste kultuurvalitsusele kadunud dokumentide asjas.

Iseseisvuse algaastatel olid paljud õppejõud ja kodanikud raskustes oma hariduse ja teenistuseaja tõendamise, kuna vastavad dokumendid asutiste ning arhiivide evakueerimise ja revolutsioonijaaja sündmuste tõttu ei olnud kättesaadavad või olid kaduma läinud või hävinenud. Et vastu tulla nendele õppejõududele ja kodanikkudele, Hariduse- ja sotsiaalministeerium tegi oma 11. septembri 1920 a. nr. 21886, 18. jaanuari 1923 a. nr. 2185 ja 23. jaanuari 1926 a. nr. 2282 ringkirjadega korraldused, mille järgi koolivalitsused võisid nõuetava dokumendi restaureerida, koostades kahe usaldusväärilise ja asjast kindlasti teadja isiku tõendusel kadumaläinud dokumendi

sisule vastava akti ja andes selle järgi ka vastava tunnistuse kadunud dokumendi asemele.

Et viimasel ajal on ette tulnud väärnähteid ülaltoodud korras aktide koostamisel, kusjuures Hariduse- ja sotsiaalministeerium isegi on sunnitud olnud akti tühistama, siis Hariduse- ja sotsiaalministeerium, arvestades ka asjaoluga, et nüüd, kus arhiivid on korraldatud ja võimalik saada tõendusi vastavatest arhiividest, osutuvad ülalnimetatud korraldused ülearusteks, otsustas need korraldused ära muuta ning seega ei või edaspidi enam nende korralduste põhjal akte koostada ega tunnistusi või tõendusi anda.

Sellest täitmiseks teatades, Hariduse- ja sotsiaalministeerium lisab juurde, et seni nimetatud korralduste põhjal antud tunnistused ei kaota maksvust ja neid tuleb hinnata võrdseks kadunud algdokumendile.

Hariduse- ja sotsiaalministri eest A. M ö t t u s.

Koolivalitsuse direktor P. M ä g r a k e n.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse 1933 a. 2. oktoobri ringkiri nr. 31398 maa- ning linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele ja riigikoolide juhatajaile õppejõudude registreerimise asjas.

Võimalikkude arusaamatuste vältimiseks õppejõudude registreerimise alal ja asja ühtlustamise huvides Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus teatab, täienduseks oma 14. novembri 1931 a. nr. 34097 ringkirjale, järgmist.

1. Mitmes koolis töötavad vastava õpetaja kutsega tunniandjad registreeritakse määralisteks õppejõududeks, kui nende teenistuskohad on ühe ja sama õppejõude registreeriva asutise tegevuse piirkonnas, kui nad on ametisse võetud valimise korras ja nende tundide koguarv on vähemalt 50% nädalatundide normaalarvust. Teenistusekohti, kus õppejõud on ametis Õppejõudude teenistuse seaduse §§ 49 ja 50 korras, ei saa võtta arvesse tunniandjate registreerimisel määralisteks.

2. Määraliseks registreeritud õppejõud jääb määraliseks seni, kui ta tundide arv püsib määralise õppejõu tundide arvu piirides, s. o. on vähemalt 50% tundide normaalarvust. Kui aga ta tundide arv langeb ühel või teisel põhjusel alla 50% tundide normaalarvust, siis ei saa ta enam olla määraliseks õppejõuks Õppejõudude teenistuse seaduse § 1 p. 1 mõttes, kuid teda kui määramata ajaks registreeritud tuleb lugeda tunniandjaks määramatuks ajaks Õppejõudude teenistuse seaduse § 47 teise lõigu järgi, fikseerides seda seisukorda õppejõu teenistuse käigus registreeriva asutise vastava otsusega ja kandes see otsus õppejõu teenistusekirja.

3. Õppejõud, kes enne Õppejõudude teenistuse seaduse maks-mahakkamist oli registreeritud õpetajaks, ei kuulu ümberregistreerimisele määraliseks õpetajaks, kuna teda tuleb selleks lugeda varem toimunud registreerimise põhjal.

Hariduse- ja sotsiaalministri eest A. M õ t t u s.

Koolivalitsuse direktor P. M ä g r a k e n.

T Ä I E N D U S

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt algkoolidele tarvi-tamiseks lubatud õpperaamatute nimestikule.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt algkoolidele tarvitamiseks lubatud õpperaamatute nimestik (HSM T. 1 ja 6 — 1932 ja 10 — 1933) täiendatakse järgmiste raamatutega.

Emakeel.

Eesti keel.

Käis, Joh. Esimesed vaod. Emakeele lugemik ja tööraamat. I õppeaasta. Sügisest jõuluni. Tallinn, k.k.-ü. „Töökool“. 1933.

Käis, Joh. Esimesed vaod. Emakeele lugemik ja tööraamat. I õppeaasta. Jõulust kevadeni. Tallinn, k.k.-ü. „Töökool“. 1933.

Käis, Joh. Esimesed vaod. Emakeele lugemik ja tööraamat. II õppeaasta. Sügisest jõuluni. Tallinn, k.k.-ü. „Töökool“. 1933.

Käis, Joh. Esimesed vaod. Emakeele lugemik ja tööraamat. II õppeaasta. Jõulust kevadeni. Tallinn, k.k.-ü. „Töökool“. 1933.

Usu- ja kõlbluseõpetus.

Raudkepp, L. Püha tõe ja tegu. Algkooli V klassi õppe-raamat. Tallinn, Tall. Eesti Kirjastus-ühisus. 1933. 117 lk.

Tennmann, E. Loovale usule. Usuõpetuse käsiraamat. IV õppeaasta. 2. tr. Tartu, k.-ü. „Loodus“. 1931. 96 lk.

* **Tennmann, E.** Teadvale usule. Usuõpetuse käsiraamat. V õppeaasta. 2. tr. Tartu, k.-ü. „Loodus“. 1931. 88 lk.

Matemaatika.

* **Kuulberg, J., Kuulberg, E., Martinson, E.** Elavad arvud. Matemaatika õpperaamat algkoolidele. IV õppeaasta. 2. tr. Tartu, k.-ü. „Loodus“. 1932.

* **Миккельсар, Ф. В.** Математика для начальной школы, III год обучения. (Tõlge eestikeelsest trükist). Tallinn, Vene Õpetajate Keskliit. 1933. 203 lk.

Maateadus.

- * Euroopa seinakaart. Tallinn, k.k.-ü. „Töökool“. 1933.
- * **Parts, A.** Maateaduse töö- ja õpperaamat algkooli IV klassile. 2. tr. Tartu, Noor-Eesti. 1932.
- * **Sütt, S., Koppel, D.** Maateaduse õpperaamat algkoolidele. IV õppeaasta. 8. tr. Tartu, k.-ü. „Loodus“. 1932.
- * **Sütt, S., Koppel, D.** Maateaduse õpperaamat algkoolidele. V õppeaasta. 6. tr. Tartu, k.-ü. „Loodus“. 1932.
- * **Sütt, S., Koppel, D.** Maateaduse õpperaamat algkoolidele. VI õppeaasta. 7. tr. Tartu, k.-ü. „Loodus“. 1932.

Tallinnas, 3. oktoobril 1933. Nr. 31410.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse direktor P. M ä g r a k e n.

Sekretär J. F e l d m a n n.

KINNITUSNÕUKOGU 1933 A. 16. SEPTEMBRI ÜLDKOOSOLEKU OTSUSEID.

Kinnitatud Hariduse- ja sotsiaalministri eest ministri abi A. Möttus'e poolt 1933 a. 26. septembril.

I.

Tallinna ühise haigekassa seletusepärimine 7. VI. 33 a. nr. 4951 kassaliikmete arstimise asjus.

Tallinna ühine haigekassa on esile toonud juhused, mil haigekassa alla kuuluvate käitiste valdajad jätavad tööliste kohta andmata T. T. S. § 280 ettenähtud teated. Niisugune olukord olevat haigekassale ja kassaliikmetele vastuvõtmatu, sest kassal puuduvad andmed, mille järgi teha tööliste peale kulutusi, töölisel on aga raskendatud arstiabi ja toetuse nõutamine.

Tallinna ühise haigekassa arvamise järgi tuleks küsimus lahendada sarnaselt, et arstiabi kulud neil juhtudel, kui T. T. S. § 280 ettenähtud teated jäävad andmata, pannakse käitise valdaja peale. Selleks palub Tallinna ühine haigekassa vastavat Kinnitusnõukogu seletust.

Kinnitusnõukogu, asja läbi vaadanud, leiab, et nõukogu seletuse andmine Tallinna ühise haigekassa poolt soovitud mõttes pole võimalik sisuliselt ega vasta seaduse mõiste.

T. T. S. § 279 järgi on tööline kassaliikmeks alates sellest päevast, mil käitis on arvatud haigekassa alla, kas tööliste eneste otsuse kohaselt või Kinnitusameti otsusel, omades kõik kassaliikme õigused. Mingisuguseid erandeid seadus selles asjas ei tunne.

Et vältida Tallinna ühise haigekassa poolt toodud juhuseid, on seaduses ette nähtud karistusnormid teadete andmata jätmise eest. Andmete saamiseks on haigekassal pealegi võimalus pöörduda tööinspektori poole, kui ka korraldada ise andmete hankimist revideerimiste puhul kinnitusnõukogu määruse kohaselt (RT 13 — 1927).

Eeltoodu põhjal Kinnitusnõukogu nõukogu seaduse § 1 ja T. T. S. § 272 põhjal

otsustas

anda Tallinna ühisele haigekassale tema järeleparimise peale 9. juunist 1933 a. nr. 4951 ülaltoodud seletus.

Sama küsimuse kohta esitab Kinnitusnõukogu liige K. Lukk veel teise ettepaneku selles mõttes, et arstiabi andmine tööliselale kõnesolevas küsimuses peaks algama sellest momendist, mil haigekassa tööandjalt T. T. S. § 280 p. 1 ettenähtud teatelehed on saanud. Ettepanek ei saa vajalikku häälteenamust.

II.

Võru-Petseri üldhaigekassa seletusepärimine 30. I. 1933. a. nr. 144 praktikandina tööstuskooli juurde jäänud kooli lõpetajate haiguskindlustuse alla kuuluvuse momendi kohta.

Võru-Petseri üldhaigekassa on pööranud Kinnitusnõukogu üldkoosoleku poole seletuse saamiseks, kas Võru tööstuskooli lõpetajad, kes pärast kooli lõpetamist kooli juurde edasi töötama on jäänud praktikandina meistri kutse omandamiseks, kuuluvad haiguskindlustuse korralduse alla tööle tulemise momendist alates, peale kooli lõpetamist, või peale üheaastase praktiseerimise aja möödumist, sest Kinnitusnõukogu otsuse järgi 14. septembrist 1931 a. ei saa Meistrite, õppinud tööliste ja tööstus-õpilaste seaduse (RT 38 — 1931) põhjal olla tööstuslikes käitistes teisi töötajaid, keda nimetatakse õpilasteks, peale selle seaduse põhjal õpilasteks võetud isikute. Sarnased õpilased, kui nad palka ei saa, ei allu haigekassale. Samas asjas on 5. jaoskonna tööinspektor teatanud Võru-Petseri haigekassale, et eelnimetatud praktikandid ei kuulu ühe aasta jooksul haigekassa alla, põhjendades Hariduse- ja sotsiaalminist. juhatuskirjaga RT 55 — 1931. a. art. 441.

Kinnitusnõukogu asja läbi vaadanud, leiab, et 5. jaoskonna tööinspektori arvamine on kooskõlas maksvate seaduste ja määrustega, sest vaatamata sellele, et kõnesolevad praktikandid saavad tähendatud praktika-aasta kestel tasu, ei tule siin käsitada Kinnitusnõukogu üldkoosoleku seletust 14. sept. 1931 a., milles kõneldakse tööstusõpilastest, kes ei saa mingit tasu, sest käesoleval juhul ei ole tegemist tööstusliku käitise ja käitise töölistega, vaid tööstuskooli ja kooli õpilastega, kuna HSM juhtnõõrid määravad praktikantidele aasta kestva koolis õpilastega ühesugused tegutsemise alused.

Ülaltoodut arvesse võttes kinnitusnõukogu üldkoosolek Kinnitusnõukogu seaduse § 1 ja T. T. S. § 272 põhjal

o t s u s t a s

anda Võru-Petseri üldhaigekassale tema järelepärimise peale nr. 144 ülaltoodud seletus.

III.

Haapsalu ühise haigekassa järelepärimine 16. VIII. 1933 a. haigekassa rev. komisjoni liikmete revideerimise õiguste ja sõidu- ja päevarahade saamise asjas.

Haapsalu ühine haigekassa küsib Kinnitusnõukogu üldkoosolekult seletust: 1) kas üksik revisjoni komisjoni liige võib juhatuse tegevust ja kassa rahalist seisukorda ootamata revideerida ja 2) kas on rev. komisjoni liikmel õigus päeva- ja sõiduraha saada, kui see revisjoni komisjoni liige on ilmunud koosolekule, mis teiste liikmete mitteilmumise tõttu jääb pidamata.

Kinnitusnõukogu, asja läbi vaadanud, leiab:

Revisjoni komisjoni ülesanded, koosseis ja kvoorumi küsimus peavad olema ette nähtud haigekassa põhikirjas. Koosolek, millel pole kvoorumit (näit. antud juhul) pole otsusevõimne ja kuna haigekassa revisjoni teostab revisjoni komisjon, siis ei saanud kõnesoleval juhul komisjon kui niisugune (omas enamuses) tegutseda. Seadus ei keela, et revisjoni komisjon võib volitada üksikuid ootamatuid revisjone toimima ka ühel komisjoni liikmel, kuid käesoleval juhul niisugust volituse andmist pole olnud, ega võinud neid õigusi võtta endale ka üks revisjoni komisjoni liige ebaseadusepärase kvoorumiga koosolekul.

Mis puutub päevarahade ja sõidukulude küsimusse, siis arvab Kinnitusnõukogu, et tähendatud kulude nõudmine revisjoni komisjoni liikme poolt ja maksmine Haapsalu ühise haigekassa poolt on põhjendatud, sest revisjoni komisjon oli määratud, komisjoni liige oli koosolekule kutsutud (põhikiri ei nõua, et kutse oleks kirjalik). Kui koosolek jäi pidamata rev. komisjoni liikmest mitteolenevatel põhjustel, siis ei pea tema huvid ja õiguslikud nõuded selle all kannatama.

Kelle peal lasub vastutus tarbetute kulude tegemise eest, seda peab eeskätt otsustama haigekassa ise oma organite kaudu.

Ülaltoodut arvesse võttes Kinnitusnõukogu üldkoosolek Kinnitusnõukogu seaduse § 1 ja T. T. S. § 272 põhjal

o t s u s t a s

anda Haapsalu ühisele haigekassale tema järelepärimise peale 16. aug. 1933 a. nr. 1411 eeltoodud seletus.

MITTEAMETLIK OSA.

RIIGIKOHTU OTSUSTEST VÕETUD SELETUSI.

Vallavolikogu otsuste maksvusest.

N. vallavolikogu kaebus tuleb jätta tagajärjeta järgmistel põhjustel: Kaebaja arvamus, et rahukohtunik oleks pidanud tühistama volikogu 26. juuli 1932 a. protokoll, sest see olevat tühine, kui allakirjutamata, on täiesti ekslik, sest volikogu otsused, mis vastu võetud volikogu poolt ja kantud protokoll, kunagi ei saa tühised olla selle tagajärjel, et volikogu protokoll, millesse nad kantud, volinikkude poolt alla kirjutamata on jäänud ja need otsused võivad tühistatud saada ainult sel korral, kui nad on tehtud seaduste, määruste või kodukorra rikkumisega ja selle kohta on esitatud protest või kaebus. Vallavolikogu poolt sarnaseid kaebusi ei ole, ega ole seda teinud ka asjaosalised. Maavalitsus omas protestis on palunud tühistada see otsus põhjusel, et see on alla kirjutamata ja et valimistel olevat vallavolinikke mõjutatud altkäemaksuga. Rahukohtunik on õieti leidnud, et protokoll allakirjutamata jätmise ei põhjusta sinna kantud otsuste tühistamist, samuti ei põhjusta seda asjaolu, et on kahtlus, et volinikud on meelehead vastu võtnud, seni kui see asjaolu ei ole kindlaks tehtud kriminaalkohtu korras.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 1067 — 1932.

Statistilisi andmeid.

Ajakirja „Eesti Statistika“ 1933 a. märtsi-augusti numbrites (136(3)—141(8)) on avaldatud Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi ning temale alluvate ja järelevalvele kuuluvate asutiste tegevuse alalt järgmised kirjutised ühes statistiliste andmetega:

1. Rinnalaste surevus 1931 a., nr. 136(3).
2. Sündivus, surevus, abielluvus ja rahvastiku arv 1932 a., nr. 136(3).
3. Suur- ja kesktööstusettevõtete tööjõud, nr. 136(3).
4. Ühingud vaimse kultuuri alal, nr. 137(4).
5. Tartu Ülikool 1932 a., nr. 137(4).
6. Nakkusehaigused 1932 a., nr. 137(4).
7. Pensionid I. I. 1933 a., nr. 137(4).
8. Palgaolud tööstuses 1932 a., nr. 138(5).
9. Avalikud raamatukogud 1931/32 a., nr. 138(5).
10. Tööpäeva pikkus tööstuses 1932 a., nr. 139(6).
11. Avalikud tööd 1930/31—1932/33 a. talvel, nr. 139(6).
12. Meremeeste töö- ja palgatingimused 1932—33 a., nr. 140(7)—141(8).
13. Haigekassade liikmete haigused ja surevus, nr. 140(7)—141(8).